

**Tematy na wewnętrzną część
egzaminu maturalnego z języka polskiego
w roku 2015**

Literatura

1. Poeci naszego regionu – zaprezentuj sylwetki wybranych twórców.
2. Autobiografia jako tworzywo literackie – rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów.
3. Na podstawie wybranych tekstów zaprezentuj rozważania o dydaktycznej i satyrycznej roli śmiechu w literaturze.
4. Różne postawy człowieka wobec śmierci i przemijania. Omów temat wykorzystując przykłady z literatury średniowiecznej i współczesnej.
5. Kulinarium w literaturze, sposoby ich opisywania i pełnione funkcje. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
6. Etos inteligenta i jego demaskacja. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
7. Literatura faktu. Analiza i interpretacja tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
8. Przedstaw i omów motywy antyczne i biblijne oraz sposób ich wykorzystania w twórczości wybranych poetów współczesnych.
9. Zaprezentuj i wyjaśnij funkcje literackich portretów dzieci w wybranych utworach.
10. Literacki obraz dążeń i marzeń Polaków do wolności. Przedstaw problem, sięgając do konkretnych przykładów.
11. „Każda epoka ma własne cele”. Uzasadnij znaczenie słów A. Asnyka, odwołując się do utworów literackich z dwóch wybranych epok.
12. Postawy młodych wobec wyzwań historii. Omów na przykładzie wybranych bohaterów literackich
13. Przedstaw motyw samotności człowieka w wybranych utworach literackich.
14. Wielkie karty naszej historii utrwalone w różnych formach zapisu literackiego. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
15. Literackie portrety matek. Omów na wybranych przykładach.
16. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
17. Zaprezentuj różne obrazy miasta w twórczości wybranych pisarzy.
18. Szczęście a poczucie obowiązku. Przedstaw temat na wybranych przykładach literackich.
19. Rola przysłów w *Chłopach* S. Reymonta. Opracuj temat analizując wybrane przysłowia.
20. Tragizm życia i śmierci w literaturze wojennej.
21. Na wybranych przykładach przedstaw literackie wizerunki przyjaciół.
22. Córka – żona – matka. Obraz kobiet w literaturze XX wieku. Oceń funkcję różnych kreacji postaci.
23. Skandale literackie XX i XXI wieku. Analizując wybrane dzieła, znajdź i uzasadnij ich przyczyny.
24. Kulinarium w literaturze, sposoby ich opisywania i pełnione funkcje. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
25. Uwzględniając kontekst epoki, scharakteryzuj wybrane pary literackie.
26. „Carpe diem”- wyjaśnij sens starożytnej maksymy i nawiązania do niej w znanych ci utworach literackich.
27. Obraz zaświatów w literaturze. Przedstaw i zinterpretuj na przykładach utworów z różnych epok.
28. Pedagog jako bohater literacki. Scharakteryzuj różne portrety i omów funkcje tego typu postaci w wybranych tekstach literackich.
29. Lekarz jako bohater literacki. Scharakteryzuj różne portrety i omów funkcje tego typu postaci w wybranych tekstach literackich.
30. Kamienica jako przestrzeń życiowa człowieka. Rozważ temat na wybranych przykładach.
31. Czy świat obozów koncentracyjnych i łagrów sowieckich był zamknięty dla postaw heroiczych? Omów temat na podstawie wybranych lektur.
32. Ideał czy idol? Omów ewolucję idealizmu na przestrzeni epok.
33. Motyw miłości w romantyzmie. Przedstaw interpretując wybrane przykłady z literatury polskiej i obcej.
34. Kat i ofiara - zacieranie się granic w literaturze XX wieku. Zanalizuj pod tym kątem wybrane dzieła.
35. Kobieta – błogosławieństwo, czy przekleństwo mężczyzny? Scharakteryzuj wpływ kobiet na postępowanie mężczyzn, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
36. Cechy literatury fantazy i przyczyny jej popularności. Omów temat w oparciu o wybrane utwory.
37. Z perspektywy współczesnego czytelnika przedstaw swoje rozważania o bohaterach literackich, których postawy uważasz za dyskusyjne.
38. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów na wybranych przykładach bohaterów literackich.
39. Patriotyzm Polaków – mit czy cecha narodowa? Uzasadnij swój sąd na podstawie wybranych utworów różnych epok
40. Polska codzienność w literaturze XIX i XX w. Omawiając problem, przywołaj przykłady powieści i dramatów powstałych w tym czasie.

41. Wina i odkupienie, zbrodnia i kara...Na podstawie wybranych utworów literackich przedstaw swoje refleksje na temat konieczności ponoszenia przez człowieka konsekwencji swych czynów.
42. Od Villona do Wojaczka. „Poeci przekleci” i ich dzieła. Omów na przykładach z różnych epok.
43. Okupacyjna codzienność w poezji, pieśni i piosence.
44. Motyw duchów, zjaw i upiórów w epoce romantyzmu. Omów wybrane przykłady.
45. „Golgota Wschodu” w literaturze polskiej. Omów na dowolnie wybranych przykładach.
46. Dramat Polaków wpisany w koło historii XX wieku. Rozważ temat na przykładzie wybranych utworów.
47. Niszczy czy uszlachetnia? Cierpienie jako źródło przemiany wewnętrznej człowieka. Przedstaw refleksje na temat, odwołując się do wybranych utworów.
48. Filmowe adaptacje twórczości Szekspira – omów temat w oparciu o dowolnie wybrany materiał
49. Droga bohatera literackiego do rehabilitacji. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów.
50. Analizując wybrane przykłady, omów różne sposoby funkcjonowania motywu tańca w literaturze.
51. Dlaczego pisarze XIX i XX wieku poszukiwali inspiracji w twórczości ludowej? Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
52. Ideał człowieka patrioty- zaprezentuj na podstawie wybranych utworów literackich różnych epok..
53. Przemiany społeczne i obyczajowe na wsi polskiej. Rozważ temat na podstawie wybranych przykładów literackich.
54. Motyw powstania styczniowego w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
55. Błądzenie jest rzeczą ludzką. Czy wina i kara wpisane w doświadczenia bohaterów literackich mogą być dla czytelników przestrogą, pouczeniem...? Omów temat w oparciu o wybrane przykłady literackie.
56. Żołnierz, konspirator, powstaniec – bohaterowie literatury doby zaborów oraz czasów wojny i okupacji. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych dzieł.
57. Na podstawie wybranych utworów literackich rozważ problem o społecznych obowiązkach literatury.
58. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze. Omów sposoby ich przedstawienia i funkcje w wybranych utworach.
59. Zjawy, duchy, sny i wizje...-określ jaką funkcję pełnią one w wybranych przez ciebie utworach literackich różnych epok.
60. Przedstaw i porównaj postawy więźniów w hitlerowskich obozach zagłady i sowieckich łagrach odwołując się do wybranych utworów.
61. Literackie portrety dzieci i młodzieży w wybranych utworach różnych epok.
62. Obląkani i szaleni w dramatach Szekspira i w utworach romantycznych. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
63. Poezja jako narzędzie walki z systemem totalitarnym. Omów na wybranych przykładach.
64. Formy wyrażania tęsknoty za ojczyzną w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
65. Metamorfoza bohaterów literackich. Przedstaw temat na wybranych przykładach z literatury polskiej.
66. Przeżycia wojenne w poezji K.K. Baczyńskiego i T. Różewicza. Porównaj postawy twórców, analizując wybrane teksty literackie.
67. Motyw outsidera w literaturze. Omów na przykładach wybranych postaci literackich.
68. Temat utopii i antyutopii –zaprezentuj zagadnienie odwołując się do wybranych utworów literackich.
69. Obraz proletariatu w prozie i poezji polskiej. Omów temat wykorzystując utwory z różnych epok.
70. Portrety ojców w literaturze. Przedstaw temat w oparciu o utwory pisarzy i poetów z różnych epok.
71. Fascynacja morzem w literaturze polskiej i obcej. Omów zagadnienie posługując się wybranymi utworami.
72. Walka dobra ze złem w literaturze fantasty . Omów temat w oparciu o dzieła wybranego autora.
73. Literatura science - fiction i fantasty. Przedstaw na wybranych przykładach różnorodność ujęć tej tematyki.
74. Różnorodne sposoby ukazania cierpienia w życiu człowieka. Rozważ problem na podstawie wybranych utworów literackich.
75. Pokora i bunt. Dominujące postawy człowieka wobec Boga w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
76. Wygrali czy przegrali życie? Przeanalizuj i oceń postawy moralne wybranych bohaterów różnych epok literackich.
77. Motto jako klucz do interpretacji dzieła. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
78. Na wybranych przykładach dokonaj analizy przeobrażeń prozy powieściowej w XIX i XX w.
79. Omów funkcję groteski w kreowaniu wizji świata i człowieka? Rozważ problem, sięgając do kilku wybranych tekstów literackich.
80. Wykaż na wybranych przykładach związku dramatu współczesnego z tradycją romantyczną.
81. Tradycja czy awangarda, realizm czy deformacja? Omów sposoby interpretowania świata na wybranych przykładach z literatury.
82. Dramat szekspirowski a dramat klasyczny. Dokonaj porównania na przykładzie wybranych dzieł.
83. Zagrożenie wartości etycznych w świecie pieniądza. Rozważ problem, sięgając do kilku wybranych tekstów literackich.
84. "Człowiek nie może żyć bez miłości." Rozwiń myśl Jana Pawła II, odwołując się do utworów literackich.
85. Wielcy twórcy wielbicielami małej ojczyzny. Omów na przykładzie twórczości wybranych pisarzy.
86. Polskie "grzechy główne". Przedstaw w jaki sposób wady narodowe Polaków opisywali twórcy literaccy.
87. Różne obrazy Arkadii w literaturze wybranych epok. Rozwiń problem i omów na wybranych przykładach literackich.
88. Miłość budująca i miłość niszcząca. Omów zjawiska na podstawie wybranych utworów.
89. Portret człowieka sukcesu w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
90. Echa powstań narodowych w literaturze polskiej . Zaprezentuj temat na wybranych przykładach.

91. Kobieta zbuntowana. Przedstaw jej wizerunek w literaturze i oceń zasadność buntu.
92. Ostatnia scena jako klucz do interpretacji dzieła. Przedstaw temat w oparciu o wybrane utwory literackie.
93. Żywotność tradycji romantycznych jako wzorca lub przedmiotu polemiki w literaturze następných epok.
94. Życie dla siebie czy życie dla innych? Omów rozważania opisane w literaturze różnych epok.
95. Literackie wizje szczęścia ukształtowane w różnych epokach. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich.
96. Różne sposoby funkcjonowania tradycji horacjańskiej w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
97. Fatum czy wolna wola? Literackie konwencje ludzkiego losu. Przedstaw temat w oparciu o wybrane utwory z różnych epok.
98. Starość jako motyw literacki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
99. Różne sposoby ujęcia władzy w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
100. Bohater romantyczny i jego wcielenia na przestrzeni wieków. Zaprezentuj temat, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
101. Wizerunek kobiety fascynującej czy irytującej? Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
102. Poglądy na zadania literatury i rolę artysty w dwu wybranych epokach. Rozwiń temat na podstawie wybranych przykładów.
103. Świat wartości człowieka średniowiecznego i renesansowego. Omów na wybranych przykładach literackich.
104. Obraz ojczyzny w przekazie twórców minionych epok i w wyobrażeniu współczesnego człowieka. Omów temat na wybranych przykładach.
105. Poeci współcześni jako mistrzowie moralnej perswazji. Omów problem twórców poezji drugiej połowy XX w.
106. Etos rycerski i jego odmiany w literaturze wybranych epok. Omów na przykładzie wybranych tekstów literackich.
107. Portrety idealistów i marzycieli w literaturze polskiej. Rozważ temat na przykładzie wybranych utworów.
108. Literackie wizerunki przyjaźni i przyjaźni. Przedstaw temat na podstawie wybranych utworów literackich.
109. Portret artysty w wybranych utworach literackich różnych epok. Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów.
110. Obląkani i szaleni jako bohaterowie utworów literackich. Przedstaw różne kreacje bohaterów.
111. Bohater tragiczny w literaturze antycznej i romantycznej. Omów na wybranych przykładach.
112. Chłopi i życie wiejskie w utworach przełomu XIX i XX w. Odwołaj się do wybranych utworów literackich.
113. Samotni z wyboru czy z konieczności? Przedstaw portrety bohaterów w oparciu o utwory literackie z różnych epok.
114. W których dziełach szukałbyś inspiracji do dobrego i mądrego życia? Uzasadnij wybór, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
115. Literackie wizje młodości, jej doświadczeń i dążeń. Przedstaw temat w oparciu o poznane utwory literackie.
116. Portrety Żydów w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, sięgając do utworów różnych epok.
117. Postacie mitologiczne i ich funkcjonowanie w literaturze polskiej. Omów na przykładzie wybranych tekstów literackich.
118. Świat wyobraźni ludowej i jego rola w literaturze. Omów na dowolnie wybranych przykładach.
119. Motyw rewolucji jako temat literatury. Zanalizuj wybrane dzieła literackie.
120. Maski i ich rola w życiu człowieka. Omów problem wykorzystując wybrane utwory literackie.
121. Przedstaw różnorodność kierunków w poezji polskiej dwudziestolecia międzywojennego, odwołując się do wybranych twórców.
122. Holokaust w literaturze polskiej. Odwołaj się do wybranych utworów.
123. Prawda o systemach totalitarnych w wybranych utworach literackich. Zaprezentuj temat, odwołując się do literatury XX wieku.
124. Egzystencjalne niepokoje we współczesnej poezji. Omów na wybranych przykładach.
125. Tułacz, pielgrzym, podróżnik jako bohater utworów literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.
126. Motywy tatrzańskie w literaturze. Omów na przykładach z różnych epok.
127. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Określ jej źródła i konsekwencje, analizując wybrane utwory literackie.
128. Przyroda w literaturze. Omów sposoby jej przedstawiania na przykładach utworów z różnych epok.
129. Rodzice i dzieci w literackim przekazie z różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
130. Człowiek w sytuacji ekstremalnej. Omów temat, analizując postawy bohaterów literatury obozowej.
131. Fascynacja brzydotą od średniowiecza do czasów współczesnych. Omów przykłady utworów prezentujących taką tendencję.
132. Odwołując się do wybranych utworów, omów romantyczną koncepcję poety i poezji.
133. Romantyczna a pozytywistyczna koncepcja patriotyzmu. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
134. Literackie obrazy zniewolenia w systemie totalitarnym. Omów zagadnienie na dowolnych przykładach literackich.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Przedstaw funkcjonowanie motywu tańca śmierci w wybranych utworach literackich i dziełach plastycznych.
2. Omów symbolizm w malarstwie i dramatach na przykładzie wybranych dzieł.
3. Cywilizacja XX wieku to klęska czy triumf człowieka? Rozstrzygnij i omów ów dylemat, odwołując się do wybranych dzieł literackich, plastycznych i filmowych
4. Obecność i rola muzyki w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
5. Różne sposoby mówienia o drugiej wojnie światowej. Omów zagadnienie, wykorzystując teksty prozatorskie, poetyckie, literaturę faktu i inne teksty kultury

6. Kreacja świata w twórczości wybranego zespołu rockowego lub metalowego. Dokonaj analizy i interpretacji tekstów piosenek.
7. Postać wampira w literaturze i filmie. Scharakteryzuj motyw na wybranych przykładach
8. Literackie, filmowe i malarskie wizje raj. Na podstawie analizy wybranych przykładów omów sposoby realizacji motywu.
9. Portret kobiety - Polki w literaturze i sztuce. Omów motyw na wybranych przykładach tekstów kultury.
10. Motyw *Stabat Mater* w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
11. Filmowe adaptacje dzieł literackich w dorobku wybranych reżyserów. Przedstaw na wybranych przykładach.
12. Między prawem do szczęścia a obowiązkiem wobec innych. Przedstaw rozważania o dylematach ludzkich na podstawie literatury, filmu.
13. Czym jest kicz? Zanalizuj to zagadnienie na przykładach zaczerpniętych z literatury i sztuki popularnej.
14. Biblia jest źródłem wzorców osobowych. Zaprezentuj temat w odniesieniu do literatury, malarstwa i innych dziedzin sztuki.
15. Powieści polskich pozytywistów i ich adaptacje filmowe. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
16. Motyw „vanitas” w literaturze i sztukach plastycznych. Omów na wybranych przykładach.
17. Dzieło literackie a jego filmowa adaptacja. Przedstaw na wybranych przykładach.
18. Omów Holocaust w literaturze i filmie. Zanalizuj różne sposoby mówienia o tragedii Żydów.
19. Różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
20. Pejzaż w malarstwie i w literaturze okresu Młodej Polski. Omów na wybranych przykładach.
21. Biblia jest źródłem motywów w kulturze europejskiej. Zaprezentuj temat w odniesieniu do literatury, malarstwa i innych dziedzin sztuki.
22. Funkcje deformacji w sposobie przedstawiania bohaterów dramatu i wybranych portretach tworzonych przez artystę (np. demoniczne kobiety). Omów na przykładzie dzieł literatury i malarstwa.
23. Literatura i sztuka ukazują ludzkie cierpienie. Przedstaw na wybranych przykładach w jaki sposób.
24. Omów impresjonizm w malarstwie i wybranych utworach literackich.
25. Dworek szlachecki jako motyw w literaturze i malarstwie. Przedstaw różne jego konkretyzacje na przykładach wybranych dzieł.
26. Portrety wielkich postaci historycznych. Przedstaw temat w oparciu o wybrane dzieła literackie i filmowe.
27. Motyw upadku i nawrócenia w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
28. Dworek szlachecki jako motyw w literaturze i malarstwie. Przedstaw różne jego konkretyzacje na przykładzie wybranych dzieł.
29. Bohater literacki a jego kreacja filmowa. Przedstaw na wybranych przykładach.
30. Nawiązania biblijne w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
31. „Golgota Wschodu” w literaturze i filmie. Odwołaj się do wybranych przykładów.
32. Porównaj obrazy Warszawy w wybranych utworach literackich i malarskich XIX wieku.
33. Teatr jako miejsce przenikania się różnych rodzajów sztuki (literatury, plastyki, muzyki). Podaj i omów konkretne przykłady.
34. Groza w literaturze i filmie. Przedstaw zagadnienie analizując wybrane przykłady.

Język

1. Nowe wyrazy we współczesnej polszczyźnie. Na ich przykładach omów sposoby uzupełniania zasobów słownictwa.
2. Moda językowa. Omów na przykładzie współczesnej polszczyzny.
3. Dokonaj analizy tekstów piosenek wybranego zespołu muzycznego lub wokalisty. Omów zasadność doboru środków wyrazu.
4. Maniera stylistyczna w utworach Młodej Polski. Omów na wybranych przykładach.
5. Omów stylizację biblijną i jej funkcje w wybranych utworach różnych epok.
6. Omów wpływy języków obcych na język polski (np. łacińskie, czeskie, niemieckie, ruskie, włoskie, orientalne, francuskie, angielskie) w dwóch wybranych epokach.
7. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
8. Zapożyczenia językowe we współczesnej polszczyźnie. Omów zasadność ich użycia analizując przykłady.
9. Omów język M. Reja i J. Kochanowskiego - dwie odmiany polszczyzny tej samej epoki.
10. Omów komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
11. Kicz językowy w wybranych piosenkach disco polo.
12. Zanalizuj poprawność języka prasy młodzieżowej na wybranych przykładach.
13. Stylizacja językowa w dziełach literackich. Omów rodzaje, cechy i funkcje w wybranych utworach.
14. Omów odmiany i funkcje stylizacji środowiskowej w wybranych utworach literackich.
15. Sposoby i środki językowej perswazji w reklamie. Rozważ problem, dokonując analizy różnych reklam.
16. Omów rolę frazeologizmów w poezji.
17. Język w domu, w pracy, w szkole... Scharakteryzuj różne odmiany polszczyzny analizując przykłady.
18. Funkcja aluzji literackiej w tytułach artykułów prasowych. Omów na wybranych przykładach.
19. Manipulacja językowa. Scharakteryzuj na wybranych przykładach zabiegi języka propagandy.